

СЕРЛАЮ свет

Советски Союз Коммунистически парте Нохч-Палггай областен комитет
а Шолжа-Галин горкома а, Нохч-Палггай АССР-а оргкомитет а
Шолжа-Галин кяхъегамхой депутатий Совет а орган

Киранди

13

Октябрь
1957 шу

№ 31 (2146)

Маш 20 кеп.

Республикан кяхъегамхоша деррига
низаш тладахийта деза колхозий а
совхозий а хыйбаш леладе
Гана кийчо ярна!

Блаести мел дувча ялаташта зыб аха

Сунженски района «ХХ парт сьезда» шерах йолча совхоза агроном волча Николай Корневич Бераевс дувч:

Ухх шера зыб тла а, блаести ахача лавта а длаийна яр оаха хьажлаш. Хьувсар тайп-тайпара хилар. Зыб тла йийна хьажлаш дикх хыйсар. Къа-ста дикх хыйсар хьажлаш колхоза Инмахоучи Т. С. Малцева хьамаха даьча оахама тира. Боал килатла ца тохача нохараша ахача даькх тира цхьан гектара тира езджа центнера кхоачаш томараш тла хьажлаш йолч. Блаести ахача лавта тира гектара тира 30 центнер кизгах йолч ух.

Юртбоахамий культураш кхьарна зыб ахар агротехнически лоархаметла дола гулакх долга ховш, республикери хьалхара колхозаш а, совхозаш а, блаести дладуш мел дола ялат, зыбаш тла дладе герташ я. Падолгача шера хыйкша ялат хьалхит лард йоллаш да хланс гурахь лавта ахари, тоадари.

Лавта ахар дика влашагхетад Грозненски МТС-а зонах йолча колхозашка. Плантах 5,280 гектар хиннаха, укхаза 4,300 гектар аха ланнай. Илдарха — гилайи. Магалибинани МТС-ика зыб ахара план кхоачашгый: хьалхарчо — 74 шоллагичо—77 проценташка кхоачаш.

Блаести дувча ялаташта лавташ ахара доаха толмаш машинно-тракторий станцишка механизаторий кяхъегам дика нийса влашаг тохараш да. Дийнах а, бус а оах лавта. Хьажлаш а, гидураш а кхы тлех хулаш йола культураш цу йица аларпа ух кхаш зыб оах. Бетгал даьча деза да ха дика йоацаш, йоацан яр аьнна ца леш, республикери дукхагга йолча колхозаша а, совхозаша а зыб деча оахама дикал лакх хьажка хилар.

Массанакха а цхьаттарра мах бац цу зыб. Дукхача МТС-ика совхозашка машина тракторий парках эца мабээр пайда а эцал, лавта ахар шортига а лел. Масала, Шелковски районо зыб ахара план 5 октябра 13 процент мара кхоачашгый, Шелковски МТС-а механизатораша зыб аха шоашта долча декхарех 8 проц. мара кхоачашдаьда. Геттара а шортига лел лавта ахара гулакх Карагалински МТС-о гулакх да дезаш йолча колхозашка. Укхаза 4,400 гектар аха эзаца 1,100 гектарал кизига сов мара зыб ахача. Влалла а зыб лавташ оахаш ял. На-жай-юрта а Савсан а райо-нашкара колхозаш.

Цу тайпарча гулакхаша

СССР-а Лакхерча Совета Президиуме

Боахаман культуран оаглон-нагхьара мохк тоабеш толмаш дахарагга, хьаьта Якути ший логамат Российски пача-хьалхенна юкье яха 325 шу далар дезадра дукха СССР-а Лакхерча Совета Президиумо Якутски АССР промшленно-сти юртбоахаман хьалхеле лаечар а Илман культуран делятий а, партийни, советски профсоюзни, комсомольски, кхьолчел организаци болхлой а йокхача группана орденши медалташ янай. Беррига совгаташ деннараш 658 саг та.

Ленина Орден 40 сага, Кяхъегаман Цеца Байракха орден 110 сага, «Знак Почета» аха орден 169 сага, «За трудовую доблесть» аха медаль 166 сага, «За трудовое отличие» аха медаль 173 сага янай.

Портянина кяхъегаман колланиш ахарах социалистически Кяхъегаман Турпашочун цил тилал Усть-Алдански райо-на божабеттархоца Бурцова Е. И., Сангарски рудника церах йолча колхоза чара-хьанна Колесовна Н. С., Мегин-Кангаласки района Лени-на церагга йолча колхоза агротех-ника - ошодевца Самсонова Г. С., Анабарски района Воро-шилова церагга йолча колхоза саьрч леладеча бригада брига-дира Спиридонова И. К., Усть-Майски района «Ыныч-чан» ахача прииска забойника Черканова А. Н., «Якутзолото» треста «Ленински» приис-керча драгера Шмидтлинкова М. О.

Хыйбашта лан тлехь дика кийчо е

НГИАССР-а юрта боахаман берригача кяхъегамхоша Сунженски района колхозни-каша, МТС-ийн совхозийн болхлоша, юрта боахаман спе-циалистаха ду кхайкараш.

Октябрал хьалхарча соци-алистически яхь даька а лоа-цаш, политический производ-вени тлех чоагга дог эйда-ларча кьувс ССКП XX-ча сьезда исторически соцамаш кхоачаш де герташ.

Колхознишка, МТС-ий болх-лоша, юрта боахаман специа-листаха дика влаштлехьа даькхча чунйцар шоаш дла-ийна хыйкша культураш, ха-нал хьалха кхоачаш йир пач-чаьхьалхенна ялат, гидураш йи-ганараш, овошаш длаьларча план. Фуаш, шур, тха кийч-дара план а кхоачашгый. Кол-хозаша силос кийчеш шоаш тла-ийча социалистически тлаола-цамаш длаьла кхоачаш дир, цхьан латта 12 тонна лоархлм болаш силос еллай колхозаша. Цеца Эскара церах йолча колхозе цхьан латта 15 тонна лоархлм болаш силос еллай, Кирова церахча колхозе — 16 тонна, XX-ча а XIX-ча а парт-сьездий церахча колхозашка гложь доаквараш кийчдара план тлех кхоачашгый.

XX-ча партсьезда церахча колхозе цхьан латта лархлм хьаьцаа тонна йол МТФ-а хьалгээай. Хланс ухх сахьта-района ерригача колхозашка доахан лантлехь латтаргдоча гложь доаквараш тлаолаца дика влаштлехьа даькхчал. Ло-архлм боллаш дола цу бал-хий даька машиний-тракторий станцишка кхоачашду.

«Победа» ахача колхозе, XX-ча партсьезда а цеца эскара а церахча колхозашка доахан, хьаькарч, коатлара оалхазе-раш лоаттадергдола моти-гаш кийчгый. Колхозашка хыйбашта кхыш де Орджони-кидзеьски МТС-ен Пажар-юр-тарча МТС-ен Гинилош ю бри-гадаш влашагхьаькай.

Оаха, Сунженски района колхознишка, колхознишка МТС-ий а совхозе а болхлоша, юрта боахаман специалиста-ша тхоай тороний лоархлм а баь, соцам баьб: на бахаш дладийнараш аьла лархлм хьаькарча, длаийна баьцаш шолзлаг хьаькарча, хьаькийг глдамаш дерригаш чудхьар-ча гложь доаквараш хлара док-

кхача бежана 12 центнер, хлара устаглана а хьаька хьаьхана а 3 центнер, хлара говра 17 цент-нер лерхлалш кийчде.

Дерригача гложьа доаквар-ех ахаш хыйбаша ла доак-харг долча хьатла оза, доак-вараш лороче а ух доагача тайпара нийсаь длаьла а контроль оттае;

Доакварех 40—60 процент чано лоацалга лерхл а лер-хлалш, хлара фермага ча доак-варийна дикагга кийчдара, ла тладарга ца а хьажаш, доаквар-аш ланарча клябду моттигаш кийчкье, чаккаг йоаха а из ка-ду а комбайнаш кийчкье;

1957-ча шера 20-гга октябр-е тлаькоачаш хыйбай ерри-гача помещений ремонт нисте-йакхча, доахан чудоахкаду 4 кхий, лавий чудоахкаду 23 кхий даь нисте даькхча, 1957-ча шера 1 ноябре тлаькоачаш хьаькарча 5 саннарик е;

Фермашкара хала балхаш машинашка даьха, хьалгээла бу 5 нийк бе, доахан дегга 3 машин оттае; силос хьатлаьх-ар машинаша леладе; Хлара фер-мава моша доаквараш хурд-лолаш, моша доаквараша хурд-лолаш ухх шера 3,300 гек-тар мухки рожь дладе;

Хыйбай фермаш дикагга йол-ча кадраша кийчкье: царна дола культурни вахара хьалаш лалаше;

Лантлехь хыйбашта йола кхоачо влаш тлехьа яькха а хьаьбаьх йоаха продукташ лакхье а даь долаш, оаха лерхл 1957-ча шера 1-ча октяб-ре денз массанакха влаштлехьа даькхчал лантлехь хыйбай кий-чо яр чакхдаькха цхьа бутт оттаде.

Района зооветеринарни болх-лоша а хыйбай фермаш кол-лективаша а хыйбаш цамогаш хурдоацаш профилактически мероприятеш чакхьа тлаьла-наш.

Оаха тлехьх Нохч-Палггай республикан юрта боахама кяхъегамхой сийлахь-боккха-ча Октябра 40 шу дызарна мадоагггара наька даха кхы а шерагга социализм яхь, йор-жане, общественни хыйбашта лантлехь ю кийчо дика чакх-ьякххара.

1957-ча шера 1—2 октяб-ре райо-на колхозий правлений заседа-нешка активча хьанна тланинал.

«Назрановски» совхоза Яндарерча отделени Ганжеев Хьаьби-кара бригадара дика болхлой: Часыгова Асалин, Часыгова Ба-натин, 3. Дурбекова сурт.

Болх дика—алапи дукха

Кяхъегамхой бахара торо-цар хьал шерагара шерагга то-алуш латт вай мехка. Полити-чески лавдал кяхъегамхоша долча метте болхлоша, ахархо-ша кьа дикагга хьег цар шой бахара торо лавхайоал. Кяхъ-егамхоша баьча балхаш хьаьхи-нар царга шоашка дода.

Ворошиловски совхоза Пой-юртарча отделене Казахстане-рей Киргизерен шой дай-домехка баха цлаьаька 384 гил-гай дезал ба. Царех дукха а дукхагга бараш шоаш ца ма-хьаьчье а совхозе длачу а баха хьаьнарийца балхаш деш ба.

Вай социалистически Даьхен-низ чоаггабал совнагга, дика балхаш деча болхлоша шой бахара гулакх а лавхаш хил-лар кьаьга баргадойт ухх алапеша.

Массаз а 120—130 процент

Нийса ленински кьамий по-литика дла а хьох Коммуни-стически партеси Советски па-чаьхьалхенон баьча соцамах Нохч-Палггай АССР юаьме-та отташ хиларх Казахстане-ра ухх шера май бетта ше па-воаггаш дукха дика уйлаш да-гаухар Олигов Эсий Идриса.

Гладваарах кер хьалбиза-вар из «Сай дегга а, низ а кхо-ца деш, сай деррига хьаьнар тладахийта болх барца жол-лургда аз вай дахар иразе хи-литта селла йоакхо еш долча Советски «Иаьала», — аьнна улайир Олиговс цу хана. Хла аьнна ше ца кхоачашеь а Ворошиловски совхоза дирекци йолча а ваха аьлар цо:

— Со комбайнер ва. Ком-байн я сога.

Совхоза кулгалхой тийшар Олиговс. Комбайн хьа а нийа-кля хьаьха араьаьлар из. Цу хана денз, ди-бйса, хало-оат-то ца кьовсаь, Ворошиловски совхоза кхашка ялаташ чуьаь-ва Олигов Идрис. Хланс хьа-жкляш чуьаьш воал из.

Цаькхча а кхы чуьаьха ца волаш, ший балха планаш да-йман 120—130 процент кхоа-чашь цо.

Сийлахь-боккхача Октябра 40 шу дызара сийна социали-стически яхь а ваьнна керда балха толмаш доахаш ва ком-байнер Олигов Эсий Идрис.

Х. БЕРСИЕВ.

Шолжа-Гали тлара теплофикаци

Партеси правительстаоси йоакхо ю Нохч-Палггай АССР-а центр—Шолжа-Галин боахам деггабара. Цунна цхьа белгалло теплопровод йиллар я.

Даьча шерашка нах чубаха-ча докхкача ценой котельнеш-ка дукха мазут доагачара. Цунга дукха аьча долар. Хьа-та сага унахценойна зене бар-цун клур.

Правительствос баьча соца-мах Шолжа-Гали тла сикха дукха теплопроводаш еш латт. Цу гулакха массехк шера 18 миллион сом аьча дахийта де-за.

Сталински районе тепловой станции яь. Шолж-Гали тлар-ча ТЭЦ-а йи хийи хьаьдоагга-цгга. Цу гулакха лархлчача теплообменникашка влашаггьув йи, хийи. Циггара даьла на-сосаца ух трубаька длачудо-хийт. Шолж-Гали тла, 10 кило-метр гаргга теплопровода тру-деш хилар.

Даьча шера плана хьалхара даька кхоачашдаьлар. Сталин-ски района юкьерча моттиге а теплофикации яь. 1957 шера бляьсти Шолж-Гали — Нефтя-ная яхача района станцен док-хкача ценошка теплопровод хьалчуьиллай. 1957 шера ерри-гача бляьсти, аьхки балхаш деш хилар.

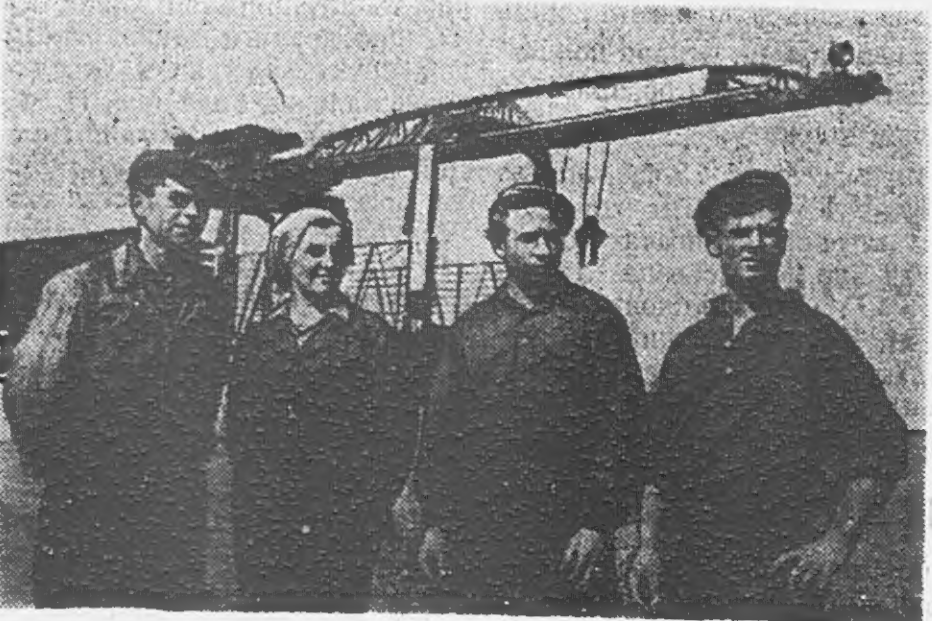
Цераш летеа йоаьлчадлаь-ха хий денни-бийсана цлаькха ца соцаш, бахача наьха ценош-длодхе трубаька гюлла хьаь-доаггарагга: Роза Люксембург Боккха Даьхен тлема, 1918 ше-ра 11 августа, И. В. Сталина церах йолча улицаька, Ста-лински района даггача ценош-ка.

Теплопровод хьаьгьар — док-кха гулакх да «Чечингстрой», «Грознефтезаводстрой» иштта хьаьйлоча республикански ор-ганизацеш докхка балхаш даьд. Масала, цхьан шера 20 эар кубометр лавта аькхад цар, эзара метрах теплопровод йил-лаь.

Теплопровода гулакха ларх-лчача контора йиллай. Шолжа-Гали тлара болхлоша чоагга новкьостал дир из хьалхеш.

КУЛИКОВ.

Советски Союзе уралла

Барнаул-Омск машин-никь буллаш бола болхлой Карасук-Камень-на-Оби яхача участке 228 километр бляьха бола ма-шин-никь билла бовла боакх. Новосибирски областени Ал-тайски крайни аханза долча баьш тла гюлла длаьбод из нийк. Болхлой наькьа тлехьа-ра километраш лойохкаш ба хланс а, хьаьта аханза долча баьш тлара ялат кердача хьа-оьца тла гюлла хадданза хьа-о-заш латт. Мехкан машин-на-ый карта тла хланс а йоацаш йолча станцишка ялат хьаьнду керда пункташ я болх беш. Керда булла машин-никь чакх-болаш йолча духьал Алтай-

Лоацца хоамаш

- ★ Закаьтальски пачаьхьаь-икхен заповедники опытни уча-стка тла хьаьулаш я Азербай-джански жень-шень. Жень-шень боккха лоархлм болаш мол-хави яра средство я. Азербай-джана лесхозашка хьаькхеегг-йолаш я жень-шень.
- ★ Львовски заводе хьаьш я телевизораш. Тохкам баьча хьалхарча «Львов» ахача теле-визорий батхо хьаьхьекхар ух
- диька хилар.
- ★ Йоккха полиграфически предприяти хьалхеш латт Крас-ноярске. Длаьза влашта даь-ча ценой площадь 4,5 эзар квадратни метр хургья. Пред-прияте болх беш кердагга йола полиграфически машинаш хургья.
- ★ Курске хьалхье йолаьй ретрансляционни телевизион-ни станции. Пладолгача шера горо-

Тбилисера Советски Союзе Турпалхой площадь. Балтангаде сурт. (ТАСС фотокроника).

Республикан кхашка керда культураш длае еза

Вай республикан колхозий, совхозий боахам шерагара-шерага деглау, машинаша балхаш дукхагаш ду, боахама доал говарла ду.

Маалха йовхал, сердал, дика лавташ, кхашка хий дегта йиш хиларо вай республикан кхашка дукха мах бола комас, сомаш, овомаш, дуга, хьажкшаш, кля, лючерна хьажла торо хулийт. Уж культураш колхозий, совхозий производствана юкье дукхагаш хулаш, уж длаов кхаш хлара шера шердеш латт.

Цьабакьда, нокчийн глалгаш шой мехка цлабакхарах дувзаденна, юрташкара нах беварах, республике длаовча цу ерригача культураша кооачаша эшаш дарах кооачаше. Хланз йолча машинаша кля, хьажкшаш, лючерна кхара 100 гектар лаврла 3—5 сар ш. Колхозашкен совхозашкен лавтанча леладу балхаш леладар сикхе деса, мах бола а деча балхашча халла йола а культураш юкье йолае еза.

Нокч-Глалгаш АССР-а цу таппара йола культураш, тхона хетадох, шекар доаккха свеклаш тхьамкен кля деса.

Шолжа-Глалгаш тлерча опытни-мелиоративни станцие цун Сунженски опытни пунктте шекар доаккха свеклаш тхьамкен длавера балхаш ду дукха шера да. 1931—1936 шерашк тхьа Сунженски опытни-мелиоративни пунктте (цу хана хинна Ахабоарзера опытни-мелиоративни участок) шекар доаккха свеклаш тхьамкен длавер опыташ йора. Гектара тлер 16 процент шекар доала 600 центнер свеклаш хьаж ч. Глалгаш цу кхуерча опыташ еча станцие шекар доаккха свеклаш тхьамкен длавер леладу 1951 ш. денз хьа, хласта укх

шера блявсти а длаийнай из. Иштта шекар доаккха свеклаш блявсти длаийнай Сунженски опытни мелиоративни пунктте, Сунженски района мелача хитла а Ахабоарзера Сортиспытательни участке а.

Массанахьа а шекар доаккха свекла тлялар дика да. Хланз укх сахьата уж техничке кхьачай, 16 а кхы дукхагаш а процент шекар а доал царех. Хланз ховш долчох шекар доаккха свекла хьан гектара тлер 500—600 центнер яртга, е 70—80 центнер шекара яртга. Юкьера лаврлача хьан свеклаш 2 килограмм хул.

Кхы вога дац тхьамка длаийначар глалакхаш а. Глалгаш цурта кхуерча станцие опорни-производственни участке длаийна тхьамка дика глалакхаш, дукха а йокхийн а ласта а хилар. Хланз укх сахьата тлехьара йоаха ласташ хьажьа, йокья я а йовлаш латт. Тхьамкан йокья ласташ гектара тлер лаврла болш 2—2,5 тонна йоал.

Опыташ е станцие длаийна я свеклаш 1 гектар, тхьамки 0,24 гектар. Уж санна йолча 3 ламича участкаша машинаша балхаш дегла влалтхьа дац. Цудухьа парца хьага кьа, царга хьажалга, уж цу эгалта хало да. Оаха лерхлэхох, хьан гектара тля свекла йийнача 150—180 дийнах хьан саго кхьагьа дезарга, хласта тхьамка дийнача 350—400 дийнах кхьагьа дезарга уж культураш доаккхагаш длача кхашка лелаш машинаша а балхаш дарах 20—25 процент балхаш аттарг хургда. Из нитта дала а, кля а хьажкшаш лелаш хьагачул 20—60 дукхагаш кхьагьа деса парца.

Цьабакьда, хьажьа кхы хьабовла пайда шекар доаккха свеклаш тхьамкан дукха

хурга кхы хьажкшаш хулачул. Вай хана машинаша кхы хьан гектара тля болш бе хьан саго 3—4 дикха деса. 16 центнер гектара тлер дехлаш, цун мах ба 320 сом, е 80—100 сом, хьан дийнах. Цхьан гектара тлер 2,5 тонна екта ласташ тхьамки ялча 50 эзар сом мах хул, хьан гектара тля 320 дийнах хьан саго кхьажьагаш хьан дийнах 156 сом хул. Иштта пайда боал шекар доаккха свеклаш а. Шекар доаккха свеклаш длае йоларна цлоагаш новостоял хургда Казакстанен Киргизен шойш болш цхьабовла нокчийн глалгаш цига шекар доаккха свеклаш лелаш хинна хилараш, шой дай мехка цлабакхарах, нокчаштен глалгаш юкье свеклаш деча балхий дика мастераш болш нах ба, цудухьа из культура чекка йома а дурга, цу республике шийна йоагаш моттиг дла а юацаргья.

Хланз цуа республике шекар доаккха свеклаш лелаш ялчаш юкьа опыташ хий дехкаш уж лелаш йора Свеклаш длаовгаш кертара кхаш хий дехкаш моттигашка нийсюрхилараш шек воалитла яц. Цьабакьда, нокчийн бахача кхуелбьен даякхан тля, цигарча а оттама а лавтан а хьалашка хьажьа, хинн а дехкаш килча а дика хьувкьаргья шекар доаккха свеклаш. Цхьабакьда, из темалга цлоагаш дезарга йоагаш опыташка. Республикански опытни станцие дехкаш я хьабовла глалгаш шера блявсти денз шекар доаккха свеклаш длаера хьажьа.

Республикан колхозашкен совхозашкен шекар доаккха свеклаш а тхьамка а длаовла тлехьа ца а доахаш хланзех а длаовла деса. Кьаостад десах да, малагча боахамашка мел дукха длаовр

гья уж культураш. Хьабовла глалгаш шера, уж длаовгаш юла участкаш хьабовлае еза, зябьеш 22—25 сантиметр кьаостад аха еза, кооачам хилал дубренеш кийчье еза, кьаостад свеклаш лелаш хиланза яртга юаца суперфосфат а кийчеш, тхьамкан рассадана парникаш кийчье еза.

Киргизен Казакстанен болш свеклаш лелаш плантацешка болш ба бол, уж лелаш ховш бол нах колхозашкара а совхозашкара а хьагуча а боахаш, царга свеклаш лелаш йола звенош а бригадах а влалгаш хьага еза, тхьамка лелаш дурш а свеклаш лелаш а курсаш хьага еза. Шекар доаккха свеклаш ги ший ханна хьа лалаш деса, из ги длае эша комбинировани селашка, мулгараша юкьера балхаш дукхалаш, свеклоподземниш, свеклокомбайнаш, свеклашча зенаш дерашча лавтабача кьовсама эша химикаташ а машинаш а кийчье еза. Уж дера дашаш хланзех кьаостад дехкаш хьага ба юрта боахам глалакхара нах.

Шекар доаккха свеклаш лелаш доададарах дувзаденна республике шекар доаккха завод хьажьа эзаргья. Колхозашкен совхозашкен хьажьа свеклаш йовргаша, завод хьажьа дош кьаостад дехкаш хьага цу глалакхаша хьага органаш.

Цхьан ханна длахо даяба деса тхьамка а свеклаш а длаера опыташ ю балхаш, республикан тайп-тайпарча лавтан климатический зонашка тохамаш дара, уж культураш лелаш лавтанга йола районш кьаостад еза.

М. КОВАЛЬСКИЙ,
Шолжа-Глалгаш опытни-мелиоративни станцие йапан даш директор заместитель.

Шолжа-Глалгаш тля унахцено лораяр дегладара истори

Шолжа-Глалгаш тля унахцено лораяр дегладара сийлен истори социалистический пачча-хьалкхе дегларча, Нокч-Глалгаш чу советски йадал оттарча, хласта вай мехка культура тоалярча айкха дувзаденна да. Шолжа - Глалган унахцено лораяр боккха сийлен никь хьабенад. Сийлахь - йоккха Октябрьский социалистический революция а хинна, вай республике Советски йадал эттача хана денз, хласта аз болх тоа ала лах а бенаб.

Шолжа - Глалган унахцено лораяр истори дукха а а кьаостад глалакхаш а факташ йолш а да. 1917 шерга кхачалца адабий кьелча шерлуш яр дукха нах хлалк беш хинна эпидемии.

Революция хьалхарча хана цхьа кхашка а санитарно-профилактический антиэпидемический организаци ятар Шолжа-Глалгаш тля цхьа санитарни лор мара.

Хала дола экономический санитарни - вахрен хьалаш йоткьаш дара дегла хьага нах, хласта нахьа унахцено тоахара а дукха лавтараш хилара а бахьанаш а дара.

Октябрьский революция хилалекх горадо 4 амбулаторий 95 маьни бола цхьа больницан мара ятар. Цхьа кхашка а специализировани лорий гю дага лата йиш йолш а дара. Дарба деш дукхагаш йолча моттигашка влалаш медицинский грамотни боаца боккхий кхалнах бар.

Старопримысловский районо революция хьалхарча замана акционерни общественной кара яр. Ужамо обществен ший амбулатори яр, керт фельдшер а латташ. Цу амбулаторес дарба дукхагаш администрацие боллошта дара. Боллошта кизгаш мара ца деш хиннача дарбах фельдшера доагаш ача цар алапех селадара.

Кхы дикагаш дара кхычара районашка а унахцено лораяр глалакхаш.

Шолжа-Глалгаш чу Октябрьский революция котлялехь влалаш а ятар аптечни пунктшаш лавтараш, гектара кизгаш яр аптекаш а, кизгаш бар фармацевташ а.

Советски йадало ше эттача хьалхарча деношка денз блягьа ца дайнача беша хьабай-дир кхьагьагаш унахцено лораяр глалакхаш. Медицинский гю айдара тлехьа эпидемия дукхал кьовсам болабир советски паччахьалкхено: больничеш, амбулатореш хьабьа йолелар, мах боаца лорий гю оттадар.

Кьаостад боккха теркам беш яр советски правительство наьнен берей. Шолжа - Глалгаш хиннача городской больницы совга бераш ду ца дир, халданза акушеркаша дежурство и лавтадеш. Цу хана цига болш беш бар акушерка Антонова Д. Е., санитарка Шуккина В. А.

Эггара кьаьнарча лорех ларла беша бар Рачковский Ф. М., Мерчанский В. В., Минярынь, Смирнов.

Старопримысловский районо производственни районш шерья

тракторашта тлацлоагаш прицепикаш ца хилар бахьан дола. «Трактораш сайца латт прицепикаш ца хилар бахьан долаш» - яхаш, денна контроле уж тракторни бригадиршаш трактористаш, тлаккха массава а тохалий цхьацаньхьара хьагулбий прицепикаш тла даха деса шун, аьле, длаьхьабуьна, хласта царех цхьабарш длаболош, цхьабарш кхы барга а гаш, длабалакхаш а шоллагаш дийнахьа юха ца боллаш бус. Иштта астагаш лелаш укх ханага баьнаб из болх.

Кьаостад хала дац, нагахьа санна бахархошта юкье политический кьаема а хьаема а болх боре из тайпа сурт хурт ца хилар. Каст-кастта жулаш собраниши производственни совещаниши хилча, хан-ханнахьа аравулаш стегназача хилча, болх дика бери, во бери кьаоставеш хилча, болх дика бер ховтавеш во бер юхьохьавеш хилча, массовола боллохош юкье социалистический хьа оттача, болх дик тлехьа тоауш длаболош. Цхьабакьда цу йодагардарех цхьа кхаша тайпа болх ца лелаш хилча, кьаесташ да, боллош бар тоауш ца хилар а отделе болш эса лелер хилар а. Из ца ховш бац отделе боллош, из ца гуш бац «Назрановский» совхоза кулалхой а.

Кхы тайна латтац доахан лелаша фермера глалакхаш а. Ферме-Лалаша доакьар - вои кизгаш хиларал совнагаш доа

унахцено лораяр глалакхаш шайгашлар Сарьян, Антонов, Иванюков, Литвинович, Капустин ба.

Советски йадал эттача шеракха хувцалар Октябрьский, Сталинский, Орджоникидзевский районшкар медицинский глалакхаш а. Хьажьилар керда больница, поликлиникаш, аптекаш.

Инфекционни паразитический лазарех лоравалара глалакхаш, цу лавтараша дукхал кьовсам лавтараш, уж длабача Шолжа - Глалган унахцено лораяр кертара дехкар хинна дласттар. Из дехкар кооачаш дара цлоагаш лоракхаш бар санитарно - эпидемический болх. Цудухьа из болх бара дукха горадо влалгашкар дезортар, маляротряд, санитарни лаборатореш.

Цу хана (1925 шерга) берашта юкье трахома хьа лавтар доажданна хилараш 80 маьни бола трахомотозни изолатор хьажьилар, хласта цу из лазар боккьонца дла а бенаб.

1925 шерга 13/VI СССР-а Наркомздрава «Профессиональные лазарашча бела балхаш» яха распоряжени яхалар, Шолжа - Глалгаш тля влалгаш профессиональный лазараш тоха учреждени. По боккха болх а бир.

Цу хана оттадар Шолжа - Глалган городской водопровода хий луш длача Алдынский хьасташа санитарни ха, эйбир берига а санитарно - гигиенический болх.

1925 шерга эггара хьалха йоаржаша йолаелар берий дарбана учреждеш. Хьалхарча берий консультаци Кабардинский улуса тля, лоро Шульевас кулгал а деш яр. 1927 шерга цу консультаци наьнен берей городок хилар.

1926—27 ш. хиннача больницы 1 советски больница хилар.

1927 шерга лакхе белгалгаш наьнен берей городоках 165 маьни бола бераш ду ца хилар, РСФСР-а заслуженни лор волча Пипинов Д. С. кулгал а деш.

1927 шерга хьалгаш ялар туберкулезни диспансери тубсанаторни. 1927—30 шш. белгалгул амбулаторен болх лоракхаше тоабаларца. Лорий гю боллошта юкьа доадалара дукха 1928 шерга хьажьилар медицинский пунктшаш паравиона заводе, 1-чен 2-чен фатагона заводшаш, аптечно - бытовой заводе, заводострое.

1930 шерга март бетта влалгашкхаштар 7-гаш Ерригсоюзни, здравооудельный сьезд. Цу хана аравина яр партен Центральни Комитета «Боллоштен ахархоштен медицинский глалакхаш» йола постанововени. Унахцено лораяр органаш, йоахар постановлен тля, дехкаш хьа халкхан боахам деглабара хьажьа боллоштен ахархоштен медицинский гю оттадар йолалаше. Постанововени йийца а йийца, сьездо белгалбашкар унахцено лораяр учреждени болх.

1935—40 шш. белгалдул нефтеперерабатывающий промышленность дегларца, производственни районш шерья

хан йадакха десах дола ота-балла хьа да цу ерригача йоригех 3500 йориг мара йисац, аьла. Йоккха глалгаш дегла чу а йолш кодадара из глалакх «Назрановский» совхоза главни зоотехникош Нокч. Мкртчян. «Сона хланзалца хеза хьа дац из. Йоахар цу, — ший беттачох 5.500 котам, йориг енна а яланза а длавар, ярар. Бакьда доал деш бараш, хьожаш хилча, царна доагаша тайпара йунал дегла, хан-ханнахьа боагаш кхача бела хурдашар из. Кьаьметел ялат оттача машинаша аьле лаш йоригашта ялат, цу глалакхаша аьла даьнна машина шоакош йолалаше а». Отдележен масайола отделе болхаш во лелара малам да хлара боллохо, цунна буларболла болх ца балар, цун хьангара а хьансапашка а хьажьа балха тля длаийнш ца вар. Ценхошта а болш, шоагаш тладекша балхаш бекхоткхаше дола а ховш бола боллош ба лага бевараш. Уж тайпа боллош отделе болш ба кхьахьара тлабалабеш ца бешаш. Хлара боллохо, цунна денна хьалхадха ца десах, ший глалакхаш длаза кооачашдой болх боарамаш длаболош.

Совхоза кулалхой а партийни профсоюзни организацие а района партийни, советски, комсомольски организацие а сикха оаргаша гьа еза беша латта Пхьиле-Кьонтий юрта отделе болх юхаметтаоттабарна.

Хьожарга вай котамий ферме доадачунга. Уж шерга юкье бетта 9 эзар йориг ера

ларца. Нах а лоракхаше дукхагаш хул Шолжа - Глалгаш тля цу глалакхашча шердалар медицинский глалакхаш а.

Советски йадал латтача шеракха Шолжа - Глалгаш тля толаме кооачашдой унахцено лораяр лоракхаше дола дехкар — медицинский учреждени лорий кадрашча лалашьяр. Нагахьа санна 1948 шерга горадо болш беш 393 лори 923 юкьера медицинский боллохо хиннавалаш, хланз лораш 600 ба, юкьера медицинский боллохо 1500 ба.

Хланз горадо болш беш РСФСР-а заслуженни лор а сийдола цу йолаш 15 лор ва.

Дукха хувцалаш хиннад советски йадал латтача шерашкар дарабана учреждешеш эшаш йолча отхалашча лалашьяр. Шолжа-Глалган ерригача больничешка рентгеновский физиотерапевтический кабинеташ, клинико-диагностический а кхьагаш а лаборатореш а.

Революция хьалхарча хана «скори помощь» санитарни кареташ ца хилар, унахой говараш йоахкача подводашча дла-кхьахьара цлоагаш йоткьаш бора цар унахценона.

Хланз горадо скори помощен городской станции я, 10 автомашин а йолаш. Цу глалакхаш ду Ленинский Орджоникидзевский районшаш. Цу совг горадо кхьахьа промышленни район а скори помощь я.

Цлалга чу лорий гю лор тоа дара дукха горадан медицинский учреждениш цу глалакхаш лаврла 30 автомашин я.

Кхьагьагаш беваро, уж лархларо белгалбох советски унахцено лораяр боллош. Кьаьстат лорий этника яц, амма Советски Союза берригача гражданашта закон дола коммунистический цхьа мораль я. Шолжа-Глалган кхьагьагаш кхьагаш Советски унахцено лораяр дикагаш боллошаша шоаш разьа хилар. Дегла чуа доагаша баркалда хестабу цар лораш — Рогальский, Муравенко, Бененсон, Скрипникова, Арустамов, Антонов, Дворников, Черноярская, медицинский сестраш — Бескаравайная, Жиликова, санитарка Стрельникова и. кх. а.

Города медицинский боллош дукха коллективаш белгалгаш унахцено лораяр боллош. Дегла чуа доагаша баркалда хестабу цар лораш — Рогальский, Муравенко, Бененсон, Скрипникова, Арустамов, Антонов, Дворников, Черноярская, медицинский сестраш — Бескаравайная, Жиликова, санитарка Стрельникова и. кх. а.

Иштта цхьацаш глалакхаш дегладенна Шолжа - Глалган унахцено лораяр глалакхаш медицинский боллошта хьалхашка латт паччахьалкхен лорархаш бола дехкар — боллошта деш дола лорий глалакхаш лавтараш лавтараш, унахцено лораяр глалакхаша масса оаглонгашара тоадал. Из дехкар доккха а да, хласта из кооачашдара пайда ца эшаш юхадисарех биза пайда эца беа, партеси правительство еча йоахан лоракхаш бе беа, айкха йилма практикаш дувза а деса.

Шолжа - Глалган горадровдела заведующен заместитель Г. ХАЧИКЬЯН.

Ишта е еза гишлонаш хьал?

Школаш детсадаш вай республикан гектара цлоагаш эшаш хилар теркам а ба, 1957 шерга март бетта ССКП обкома бюроси Организационни комитетон социал бир, 6640 моттиг йола 20 школан 150 моттиг йола 3 детсади хьабьа аьна. Уж шерга хьабьа лаврла яр хларен чу 420 моттиг йола коо школа. Гудермес, Советское яхача юртен, Шолжа-Глалгаш тлер, 280 моттиг хларен чу йола коо школа. Тлехьа-Мартана района Самулашкен, Шалинский района Майское яхача юртен, Назрановский района Эжакашкыоний-юртен; хларен чу 160 моттиг йола пхи школа Советски района Солнечное яхача юртен, Первомайски района Мужечен, Гудермески района Белоречье яхача юртен, Прохненски района Набережное яхача юртен, Каргалачинский района Сары-Су яхача юртен.

«Чечингстрой» яхача треста (управл. новь. Черновор) боллош сийлен глалакхаш дар школаш цлоагаш эшаш хилара

теркам а ба, из болх берриг нив глалгашка бар. Цхьабакьда мегарбоваш мела лел из болх.

Масала, 160 моттиг йола школах хьалгаш. Цу школахта доагаш проектни документаци (хьалхарча балхашта дола) апреле кийда дала а балхаш доладанар июнь бетта мара. Гишлонаш хьалгаша управлений № 2 (новь. Мельник), № 3 (хьалха хинна новь. Мандрикин) школах хьалгаша бекхоткхаш лавтараш хиннабаш. Хьалхарча ахшар план кооачашьяр доахадар цар.

Школаш хьалгаша болх август бетта партен Обком а бийтар. Цу дехкаш тля йир «Чечингстрой» яхача трест укх шерга плано йистеяш лаврла йола школаш детсадаш хьабьа еза.

Цхьабакьда цул тлехьагаш а «Чечингстрой» кулалхой влалаш йоахо эш хиннабаш школах хьалгаша балха. Уж шерга хьабьа еза эшаш хиннача 160 моттиг йолча пхе

школах цхьа кхаш а хьабьа а яьинаш, хласта хьабьа яла гална а я. Цу школахта лаврла хьа хьажьагаш 4487 эзар сомаш 1081 эзар сома мара болх хьабьагаш. Гишлоний майда-нашка тоаьла хуь яц (дехкар метел подмошест циташе а тоаьа); болш беш 40—50 сат хьагаш везача метте 12 сат мара вад.

Набережноен Солнечное яхача юрташка еча школахта фундаменташ йоахар мара кхы болш баша. Первомайски района Луговое яхача юрта гишлонаш хьабьагаш управлене № 3 (гл. инженер новь. Ликабанин) фундамент а цолк а хархаша еллар. Паччахьалкхен Архитектурно-гидроинженерни контрола инспекцес цу балхаш брак ярах 81,7 эзар сом зе даьл цу управлене.

Во лел Тлехьа-Мартана района Самулашка 280 моттиг йола школа хьалгаша болх а. Цу школах хьажьагаш 1037 эзар сомаш 737 эзар сома мара болх кооачашьяр. Материалаш ца тоьарон боллош дукха длаахьар кооачашьяр план (из хул дукхагаш йолча хана 35—40%).

Царна тарра да кхы школий глалакхаш а. Ужаш я 400 моттиг йола Шолжа-Глалгаш Советски, Ведено. Хьалха-Мартан яхача юрташкен хьабьагаш йола школах.

«Чечингстрой» яхача трест дехкаш тля укх шерга хьабьагаш 50 моттиг йола хьабьагаш. Бакьда хланз длаовгаша глалакхаш цархал — Советски яхача юрта.

Массанахьа барг кхоачаш хила веза хозайственник

Уж шерга июль бетта глалгаш дарад кля хьагаша даьннача кхашкара а арадоакхилла отделе 4-ча тракторни бригадир бригадир волча новь. Котиев Салмана. Дуварагаш кхы хьагаш а ца хинна, «Назрановский» яхача совхоза стегназет заматка зяйир цу. Цунах а кхы хьагаш а ца хинна аьхай хьагаша моттигаш ца тлаулаш хьагаш а Оахама юкьера хьабьагаш да ца паркхаш, оахама сибат а доаьдеш. Сибат ца хилар-м лавтараш доаьдеш, нагахьа санна цу чак хьалгаша доагаша кхына доала зулам новька ца хилча. Цу оахам нийса а даьтац коаьра а даьтац, кля нийша а хулийт оаьсар алсама а доаьдеш. Отделе дладе десах 2.500 гектар кля да, цунах 1-гича октябр длаийна даьннар 30 гектар а деш. 10-ча Октябр длаийна дала десах дола кля хланз де

ча боралца дергдаш. Хланз а ча арадакхана ядаш а хьагаша моттигаш, хьагаш арадакхаша лавтараш арглаш ца деш доаьдеш улл. Уж шерга отделе хьабьагаш тлашадьа доаьдеш хьагаша дика доаьдеш ларла мегардолаш да ча лавтараш. 2.700 тонна йоулулола езах йола силос 1.400 тонна мара елалаш, 79 гектар хьагаша улл йол паркегаш аьлайта йохьанеш. Уж балхаш паргашта кооачашдара ерриг таро а отделе боллош нинаца а транспортца а, цхьабакьда из болх влалгаш хьагаша тоаьл кулалгой ба отделе хьагаша дукха ца лавтараш, агроном, животновод, полеводческий бригадирш, и. кх. д.

Зяь ахара план 2.850 гектар а отделе, цунах аьа яьнар 320 гектар мара яц. Из болх длабаш бац даьнна

Маггалбикерча ялат хьачуьадач пункте

Доккхий а бекхоткхаш а да паччахьалкхен ялат длачуьаца организациеша хьалхашка латта дехкашаш. Ялат длачуьаца хьаена транспорт-ший ханнахьа ялат хьачуьаца, дукха лавта ца еш муьаьайлгаша еза, длачуьаца ялат талгар-доаьдеш лораше лелаш деса. Уж дехкаш дика хьагаше а, хьа ца кьовсам балхаш деш а ба электромонтер вола Черченко Николай, цун бекхаш цлакхаш а сета хилал пунктера машинаш. Лаборанта новь. Мацулинас ялат анализаш дика а сикха а ю. Склада заведующий волча Точнев Яхьас а, цун помощника новь. Матиев Мовлас а бу хьа ца кьовсам дика болх. Хьачуьаца ялат леладара безамца болх бу беварлоша Мошваева Зина, Беварева Зоя, Старостина Галс. Иштта дика болш беш пункт коллектив яле а пункт хьажьагаш талхара кхерам болш я. П

Итт дийнахь 476 цла

Къабенна боккхийча наха а, инвалидий дезалаша а, чүе ценош де моттигашка глшлоний материалш сийчье айна Насарен района комсомольца дладоладар мога а да ВЛКСМ-н Нохч-Палгалай обком республике мел болча комсомольцакеш, кагирхошкен нохчий а глалгалай а къаман инвалидий дезалаша а, къабенна боккхийча наха а ценош деш гю де айна кхайхар.

ВЛКСМ-а обком кхайкара жоп лун Нохч-Палгалай меккарча кагирхошкен комсомольцакеш социалистический тлаошамаш тлаидад 5-ча денз 15 сентябрь, 1967 ш. кхайчалла долча Республиканский комсомольский «кагирхой» декадниках 350 цленна глшлоний материалш кийчелга.

Декадник долалаш ха тарлуш дар цунах дика пайда барг хилар, хлара юрта хлара мийинге хоаш дар халхараш, илеш, пандара оазш цу декадниках кагирхой къахьогам накъа боаккаш. Декадник влшашахш дика глалакхш дайра, комсомольский халхле дладоладарга а. н. А. Киндировгара, А. Окуевгара, Х. Тенкаевгара, Х. Бокоевгара, В. Пьянигара, дукха кхи болчаргара а.

8-ча сентябра кирандийнахь Шалына района кагирхой дика дла хинна длазтар. Цу дийнахь Сиржан-юрта боккхийча наха а, инвалидий дезалаша а дика ценош деш гю де, 350 комсомольца а кагирхой а арабеллар, «Джалка» яхача совхоза дирекцес 25 ворда а, 5 автомашин а шн трактор а къоастар йир Сиржан-юртарча комсомольский а кагирхой а глалакхш кхоачаше, ху а, тлой а, топпар а, бийда кирпаш а, глалхуаш, кхыйола глшлоний материалш глалхуаш, геттара садвалла лелайир пар из транспорт.

Уж тайпа «воскресенкаш» хилар Насарен а Халха-Мартан а кхыйола а районнакха. Из декадник деча хана а, влшаштохача хана а, цленкошш цу глалакхш партияни декмар ма хилар хохаш хилар ССКП-н Шалына РК секретарш, а. н. Донсков а, Лешев а, «Джалка» яхача совхоза директор н. Махитаров, Насарен совхоза Пхыле-кюнгий юртарча отделен управлюици н. Дзортон, Насарен райсполкома председател заместител н. Малдасов, н. кхыйбараш а. ВЛКСМ-н ОК бюрос ит-

гаш еш белгал даккхар 350 цленна глшлоний материалш кийчье айна дла хиннахь декадниках 476 цленна тогаргиллаш глшлоний материалш кийчье хилар.

Ценош де деча хатла а ена юоттаый 344 эзар бийда кирпаш, 1352 м² ху, 57 цлен тохнаш техкад, 83 цлен пенаш халхад, 188 цлен глшонаш халхад, 163 цла халдад, 5 «времянка» халхад, 2-юртара клубш тоайл.

ВЛКСМ-н Нохч-Палгалай обкома бюрос пхьабарт болаш халхарча премия хожайир ИЖ-49 яха I мотоцикл Шалына района комсомольский организацион (секретарь новк. Скуридин), шоллагла (совглат) премия хожайир «Октава» яха радиоприемник Насарен района комсомольский организацион (секретарь новк. Бокоев), ххоаллаги премия (совглат) велосипед Халха-Мартан района комсомольский организацион (секретарь новк. Сатайкин). Халхарча комсомольский организацион юкье социалистический яхча Насарен-р-на «Назрановский» — совхоз яннай (секретарь н. Плиев), совхоз «Джалка» Шалына районера (секретарь н. Окуев), Пехья-мартан района Лермонтова церах йола совхоз (секретарь н. Пьяних). Цу организацион цлоага мах болаш совглаташ дендал. Глшлонашта моттигашка материалш кийчье, болх влшаштохаш даккхало а цу хиннахь ВЛКСМ-н Нохч-Палгалай обком «Сийлен граммоты» совглата еннай.

ВЛКСМ Шалына райкома секретарь новк. Скуридин П. Л.

ВЛКСМ Шалына райкома секретарь новк. Киндиров А.

ВЛКСМ Насарен райкома секретарь новк. Бокоев Х.

Халха - Мартан ВЛКСМ райкома секретарь новк. Сатайкин И. А.

«Назрановский» совхоза ВЛКСМ комитет секретарь новк. Плиев Х.

«Джалка» яхача совхоза ВЛКСМ комитет секретарь новк. Окуев.

Лермонтова церах йолча совхоза ВЛКСМ комитет секретарь новк. Пьяних Е.

Вай республикка къабенна наха а инвалидий дезалаша а республикан комсомольцакша а кагирхошкар а дика да 476 цла ханайад.

ВОЛКОВ, ЧАГАЕВ.

ВЛКСМ-н Нохч-Палгалай обкома комсомольский органий инструкторш.

Шоаш хьадаыча ценошка бах

Коммунистический партеси советский правительствоси шоай бокко юхаметтаоттарча шоай дай мекха плабыха дукха а нохчий глалгалай ба Магалабикерча районо ценош хал а да длачу а баха бахаш.

Пачахалкхене ссуда а денна ценош де эшаш йола материалш а енна Магалабикерча районо халхад дайна 253 цла да, царх Ачалхенка 79, Долакоа — 71, Соаллача — 46, Магалабике — 57.

Ханз ценош халхадча наха эшаш йола цемент, герта ху, керх халхад ардак йолаш а Магалабикерча РайПО, пхьабарт бокко совхоза отделенеша ший ханхалх длакхалх цигара материалш, цудуха, длаоттае моттиг а йолаш талхара кхерамболаш а цигара цемент. Ханз ценош деча наха эггара цлоага эшаш йола тохнаш тлаида хлама ил райПО, из бахын долаш сеца латташ болх ба пхьаболх ценош деча наха.

РайПО йолаш йола материалш ма-молта сиха дла а нийа отделенеша длакха декхарийла ба «Ингушки» совхоза кулгалхой.

Т. ТЕБОВЕ.

Итт бетта йоагга план кхоачашьяй

Октябр халхарча социалистический яхча керда толамаш дакхад моттигера промышленност Шолжа-Глалай гларча химический завода коллективно. Химикаша ханал халхал кхоачашьяй итт бетта программа, ноябрь бетта йоаггдох 300 эзар сома продукция а лун.

210 процентага кхаччалла кхоачашу бетта боарам Антонина Фоменкос кулгалде лакоустановкин бригадо. Ханзех а бригадо 1,5 шера норма кхоачашьяй, продукция дика лакх а йи. Аышконструмент лаьрхл заводо деш дола лаки кабелини изолацион массен юкхоагга йола электростанциякх ух — Куйбышевский, Сталинградский, Каховский, кхырашка а.

Химикаша соам баьб республикан глшлонаштен мекхикаштен гю де — шоай завода цехай отгодек малярни стлярни хамча дла влшлехадкхад пар. Ханзех а мебельни фабрика дакхылд 1,5 тонн хамча.

Октябр халхарча яхча халхал длаола боаха химен продукция арахеца Мария Федоровас кулгалдеча бригадо сентябрь бетта толамаш болх бача тоарска цеха коллективно.

7 ноябрь, — йоах химикаша, — мекх 800 эзар сома планал совглат продукция луртгя оаха.

Мехкдаьтта лохараша керда толамаш доах

Октябрский социалистический революцион 40 шу далара сийне яхье а баына, хлара денна керда толамаш доах «Малгобекнефть» бурув дечача, вышкш еча болхшоа.

Дика болх бу Ачалхерча участка коллективно (участка начальник новк. Губнев). Халхал лелаш йола бригада новк. Власкина яр я, цу бригада бетта йола план итт дика кхоачашьяй, цул тлех а юсам болх беш я бурув тохара бетта йола план ханал халхал кхоачаш а я, керда толамаш доахаш йоалла новк. Цалагова бригада.

Бурув тохарий болх дикагга лел вышкшаш монтаж ечар уж дика кийчича. Из кхета а деш, бурув тохараша — вышкш дика кийчеш ба прорабрий Енина, Трофимечко коллективаш. Цар 120—140 процент кхоачашьяй цу планаш.

Ачалхерча участка ух гаргарча деношка долалурдолаш да № 21 йолча скважина бурув тоха.

Шоаш тлаица декхараш кхоачашдарна ма-молта болх беш ба Ачалхерча участка болхлой.

ЦУРОВ.

А. ДОДОВ.

Агитатора блокнота арлан 19-гала номер

ССКП Нохч-Палгалай обкома пропаганда а агиташен а отдел агитатора блокнота 19-гала арлан номер арахийтай. Блокнот халхаллау ССКП Нохч-Палгалай обкома секретаря М. Фоменко язьяча «Агитаторий сийдола декхар» яхача халхалча статья. Цу статья тла Октябрский социалистический революцион беррига исторически лорхлал а буви, Нохч-Палгалай республикан къахьогамаша дакха керда толамаш а дуч.

Берригача агитаторий сийдола декхар да, — йоах цу статья тла, — Нохч-Палгалай республика юха меттаоттарча деш долча балхех дакха лар.

«Беседашта йола материал» яхача рубрике «Паразитический элементаша къовсам цлоагб» яха Ю. Кригера статья арахийтай.

А. ИСАЕВ.

Ханз а тоалаш бац автостанце болх

Дукха ха йолаш «Сердало» газето бийцаб Шолжа-Глалай автостанцен во болх. Хетадла дезаш дар, автостанцен ший болх тоабегр хилар. Кезига эргаданна хламахш да цига: кассашта халхалхка керда хоамаш да художникаша яздыта, цар хоам бу малагга кассо мичаха ваха билет докх, халхал автостанцен директор новк. Шахидов кабинетна налара тлагеца хоам йоах: «Шолжа-Глалай автостанцен начальни новк. Шахидов».

Из деррига дезаш а учрежден культура халхалхаш а глалакх да. Цхьабакда, керта дар де дезига хайнадакх автостанцен кулгалхашта айна дагадох автостанце ценошта халхалхка боалла автобусаш районнакха уха ха халхалаш болча хоамаша халхал, масала, цо халхал Магалабике автобус 13 сахьати 45 минутни ялча йодилга. цох тлех автобусаца водар ший глалакхаш де воде, автобуса тлех а вурсарга из, хлана алча, автобус 13 сахьати 25 минутни ялча автостанце йола.

Новк. Шахидовга, хлана да яр ишта айна халхал цо йоах, — тхона иштта хилча

бакхалх хет из, хье разза вете автобусаца цла длаш ле веза.

Магалабике йода автобус яхалхка кассе халхалхкаду билеташ деха дайнад, автобуса тла хьи моттигаш яц айна. № 84-17 йола автобус пассажирех халхалхаш ялалхка шофера Тарасовс цхьан пассажирата лерге а ваха йоах: «Халхал мича вода хье айна хохте Горгорское вода ала-лах». Из Тарасовс яхаш цуннз юкхе ягаш Магалабикерча автостанцен кассир новк. Макчунова а я. Тарасовс из къамал да пассажир Горгорское йола волаш Магалабике кхайчар. Халхал Горгорское Тарасовс автобус соца а яр ераш «кхоачарча гаргара нах ба айна кхот квалсар тла а хохал Магалабике йнгар.

«Тхона иштта хилча бакхалх хет» яхаш ца доагга жоп а цла телаш, «сат хачува метаргаш» яхаш ший кабинетне а цла вагаш, каст-каста аравоалаш «автобусай расписани» я халхал хохам беш йолча расписанега а шоферий балхата а хожаш шийна дулурдале автостанцеа кулгал де а цун болх тоабе а беза новк. Шахидовс.

Белхароева даьр харцахьа да

Бераш — вай тлехе ма ираз, вай дегг глз я. Дешар хьехаш, илмах кхедеш, кыда цла лун, халонех ца кхайхаш, ди мел долча дийнахь вай берашта керда хламаш дозвийташ, цар берашта сийрда доахаш, шоай са сання Дакхе эзаргиллаш уж кхедераш школахка хьехархой ба. Хьехархочул дезагга хлама дац берий. Бера хана ший хинна хьехархо воакха хилча а, квалсача а вилла цла дагавагга сага.

Дикача хламам хамеб ховш дола дог худоалаш шие вале хьехархо цла лорхлал, цо беча халача балха мах ца беш сат хургвац.

Цхьабакда, иштта дог дий хьог! «Назрановский» яхача совхоза Сурхо гларча отделен управлюици волча Белхароева чудоалар.

Белхароевс доал деча отделен балхаш деш боаккача къахьегамхой берашта хьехаш йола хьехархо-кхалсар Логвиненко цлоага сагота лоттар Вокзатера Сурхо гла цла.

Б. ГОЙМАРЗИЕВ.

Къу лаьцав

Дерригача советский адамаша цлоага разза хинна тлаицай кха а цла хьегаш, общественно пайдана болх а цла беш, базарца а, къоалца а, кхыча харцахьарча наькаша а баха безам болча зуламерча нахата лоттабу къовсам цлоагбара хьахьа долча закона проект.

Къа цла хьегачо вайна юкье моттиг яц, — йоах советский адамаша. — Болх беш йиш йолаш мел вола сат декхарийла а общественна, наха пайдана бол бол беш хила.

Пехья-Мартан районо Давиденко яхача отарашка вахаш хиннача Дегтаренкос кхетаддац из глалакх, кхетаддац да, цун безам бац болх беш. Леч-

кхадар говраш — доахан гуча а дайна, лаьца йовиха хиннача из цлаена а яц дукха ха. Суд э текха цлаенацул тлехьагга а кхийттавац Дегтаренко. Къахьа безам а боааш, юха а халхал сання къоалаше долаварал из. Ханз из миллинел цла а лаьца набахта чувелла.

Лоткьамаш еча хана пуча дайнад ух тлехьарча хьаь бетта Дегтаренкос 11 уст, 7 говр, 2 устгга, 1 етт лочкьада хилар.

Каста советский судо йоаггача бекса кыза накана тохаргья колхозий, совхозий къахьегамхой доахан, жа, говраш лекхадеш лийнача кхуна Дегтаренкоа.

Иштта „дегга“ хиннад из

Султан — 22-23 шу дайна згаламга сат ва. Шофер ва из. Бакда, ше из дешар дийша моттиг дага-м ягга цуна...

Цьса, грузовой «ЗИС-150» яхача къабенна машинаца пачахалхкенна дладала ялат нийа заготзерна водар из. Машина тлаи жабиначун вагаш кхо болхло вар ялат йодоаседе а дладала а вохиташ. На-нагалах чукхийта моттиг а нийс-луш, кхо машин цхьан яхалшера нийт бар из водаш хиннар. Халхал а, нийса дла цла йодаш каст-каста дола еттар машино. Цудуха дика цла вухаш ваглар Султанака кабина чу вагга новкост.

Гайнара гучаьлар духьала йоагаш «Москвич» яха легковой машин. Из шоашта гарга кхача йоаллача хана аьлар новкост: — Султан, «Кезига шортагга лалал хай яр, из машин длатлехьалла...

Из длахаза уйла йолаш а вацар Султан. Машинаш влшай юхе кхайча яла йоахкар. Ше сов юкье ваьлча сання а хийта цлаьхха ко хьовзадакха Султана машин аьтхьа эзар. Сиха йодаш хиларгга сов из юстара яннача цо, чеккха юха хьовзадир ко. «ЗИС» чеккха наькха юкье нийсхар.

Цун «маневраш» бларга яйна кхеравеннача «Москвич» тла вагачо шийр а эзар юстара, халхал а, наькха йнстерча саянгар чу цла кхессача кхы юстара якхка моттиг а цла хинна, тормоз а текха соцайир цо из.

Цу юкье пхезза-ялхазза гола текхар Султана машино (юкь мара, ха ала ийш йолаш чек-

ка хилар из хлама, доладелча денз чакхаллац).

Влшача кхетаргий-теш яраш айна дата ийкха кхера а венна, корзагга ваьннача Султана ше тормаза тла тлабу а мотташ, кхы а цлоагга «паза» тла ког толабир. Машино кхы н сикхелар. Тлахоача ханна ше харцахьа тлабелга а ханна, чеккха газа тлара хьа а экхийта тормаза тла толабир цо ког. Кезига лаьг-м ийр цо машин, халхал а, тлехьа толабир из.

Халхалшара капот а, раднар а, кхы дола доакхьш а доахадеш «ЗИС» яхча «Москвич» тлакийтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.

Иокхьа тамаше йоагаш, чу баьглараше цла хулаш бисар. Автоинспекцион дла а вьаьт, машина тла болх беш ийш хург-йоаш бокхонаш дла а яхча, наха кхы ше цла дарагга суд а цла еш Султан цлавайтар.